

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

5041/25/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – תגמול מילואים לעובד עצמאי) (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 273 – הוראת שעה
- בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את סעיף 273(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי) כך :
- "(א) (1) שכר העבודה הרגיל לעובד לעניין סעיף 272, הוא סכום ההכנסה בעד רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים (בסעיף זה – רבע השנה); חל פיצוי לאחר חודש שבתקופת רבע השנה, תוגדל ההכנסה בעד אותו חודש בשיעור הפיצוי שחל לאחריו ועד סיום תקופת השירות;
- (2) ההכנסה הממוצעת לעובד עצמאי לעניין סעיף 272 היא ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים או ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה בשנתיים שקדמו ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים, לפי הגבוה מביניהן;
- (3) סכום ההכנסה המתקבל כאמור בפסקה (1) או (2) יחולק ב-90."
2. תחולה
- הוראות סעיף 273 לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יחולו בעד שירות מילואים שהחל בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד ליום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025).

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא לתקן את האופן שבו מחושב תגמול לעצמאים ועצמאיות שמשרתים במילואים, כדי שגובה תגמול המילואים לא ייפגע משינויים בהיקף הכנסותיהם במהלך המלחמה. כיום, תגמול מילואים לעצמאי מהמוסד לביטוח לאומי, משולם בתחילה על פי המקדמה החודשית אך מחושב מחדש על סמך שומה שנתית. כך, עובד עצמאי שקיבל תגמול מילואים שחושב על בסיס מקדמות דמי הביטוח ששילם, ועקב היעדרותו בשל שירות המילואים הממושך פחתו הכנסות העסק לעומת הבסיס שלפיו שילם מקדמות למוסד לביטוח לאומי, יידרש להשיב למוסד לביטוח לאומי את ההפרש.

דרך חישוב זו פוגעת בעצמאים במילואים ומייצרת חוסר ודאות, מאחר שרק כאשר יתבררו הכנסות העסק הממוצעות בסיומה של אותה שנה הוא ידע מה חישוב התגמול הסופי. הצעת החוק מאפשרת חישוב של תגמול מילואים לעובד עצמאי, על פי ההכנסה הממוצעת הגבוהה יותר מבין ההכנסה הממוצעת או ההכנסה ששימשה כבסיס לחישוב מקדמות, כך שירידה בהיקף הכנסתו עקב המלחמה לא תשפיע על גובה תגמול המילואים שלו.

מוצע כי ההוראות האמורות יקבעו בהוראת שעה ויחולו לעניין חישוב תגמול המילואים בעד שירות מילואים בתקופה שכ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד סוף שנת 2025, על מנת לייצר וודאות לעצמאים ועצמאיות המשרתים במילואים במלחמת חרבות ברזל.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי (4989/25/פ). הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק קרויזר (4927/25/פ) ועל ידי חבר הכנסת ולדימיר בליאק וקבוצת חברי הכנסת (5025/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז בחשוון התשפ"ה (18.11.2024)